

Nr. 1 (6)

TÕOLIS- TEATER

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

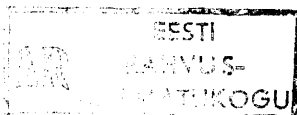
SP₁ - 4457

II AASTAKÄIK

HIND 15 SENTI
OHES KAVAGA
20 SENTI

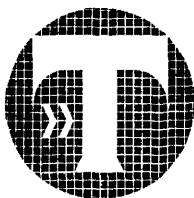
SEPTEMBER
1 9 3 7

Sisu:

	Lhk.
Oskar Kurmiste. Hooaja alguseks	1
Helmi Tohvelman. Teatrimuljeid suviselt Saksamaalt	4
Oskar Kurmiste. Aug. Jakobsoni „Metsalise rajast“ ja ühiskondlikust moraalist	10
J. G. „Metsalise raja“ lavastuse puhul	12
Oskar Kurmiste. Näidend elurõõmust ja loominguvabadusest	15
*** Töölisterateer möödunud hooajal	17
*** Lugusid näiteseinte tagant	19
*** Sabast ja sarvist	23
*** Mida pakub eelolev hooaeg?	27

„Töölisterateer“ nr. 2 (7) ilmub oktoobri lõpul suurendatud kujul ja rikkaliku sisuga

VÄHESEL ARVUL ON VEEL SAADAVAL

TÖÖLISTEATRI KÜMMET AASTAT 1926.–1936.

Suures kaustas 120 lehek.,
rikkalikult illustreeritud, 16
lehek. vasesügavtrüki plite.

Hind 1 kroon

Tellimised saata Töölisterateeri büroole, Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00

Kes raamatu hinna saadab rahas või väikestes postmarkides, sellele saadetakse raamat kätte saatukuludeta

Teatrikunsti ja kirjanduse ajakiri „Töölisterateer“. Väljaandja: Tallinna Töölisterateeri ühing. / Vastutav toimetaja: JOHANNES PÖLDROOS. / Tegevtoimetaja KARL FREIBERG. / Ilmub kuus korda aastas. Tellimishind 75 senti aastas, üksiknumber 15 senti. / Toimetuse ja talituse aadr.: Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00. / Toimetaja kõnetunnid kella 10–12, telefon 315-33

OSKAR KURMISTE

HOOAJA ALGUSEKS

Teatrid avavad ukсед, on rahutust ja ruttu: palavikuline töö algab, publikus tundub suurt huvi teatriloomingu vastu, küsitakse, mis uut pakub teater eeloleval hooajal, millega kavatsetakse vallutada publiku südameid, millega teater tasub omalt poolt selle haruldase huvi, mis on osutatud teatri vastu?

Nii küsitlevad kahtlemata ka kõik teatrid, kõik teatriinimesed hooaega avades. Ja püüavad anda oma parimat. Aga uut, üllatavat anda on vaevalt veel kellelgi. Ja kas suudetakse oma tööga vallutada kellegi südamed, seda ei tea keegi ette ütelda.

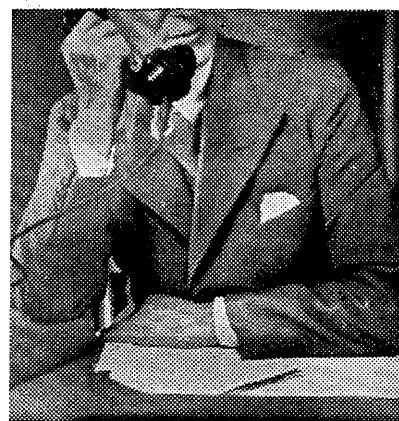
Tõsi on see, et teater peab teenima elu, nagu seda on kohustatud tegema iga teine kunst. Teater peab seda tegema veel eriti innukamalt, sest teatrikunst on ju kõige elulisem kunst. Selles küsimuses ei saa olla enam vaielust.

Kogu probleem seisab aga ainult selles, kuidas teater peab teenima elu, mida peab ta tegema, et see eluteenimine oleks täiuslikum, väärtuslikum, eluteenistuslikum? On kõneldud „ühiskondlikust tellimusest“, kuid sellest kõneldes on enamasti ikka mõeldud „mööduandvate“, valitsevate kihtide arusaamise, elusuhtumuse ja maailmavaadete tellimusest. Kindlasti seesuguse „ühiskondliku tellimuse“ täitmine ei ole täiuslikum eluteenimine ega saa olla teatri sihiks.

Kunsti väärtuse ja eluteenistusliku ülesande täitmise hinnangus kahjuks (ja ka õnneks!) ei leidu mingisugust üldtunnustatud, absoluutset mõõdupuud. Siin pääsevad maksvusele mitmesugused arusaamised, maailmavaated, maitsed, meeleolud, isegi huvid ja ihad. Neid kõrvalelemente ei saa kunstihinnangust kõrvaldada ja sellepärast peab nendega arvestama.

Ja just sellepärast, et kunstivallas puudub kindel, vaieldamatu mõõtühik, on kunstiloomingu esimene ja vältimatu nõue, et siin peab valitsema võimalikult täielik vabadus.

Kunst ei ole ju tõeline elu — kunst on ju teatud mõttes mäng. Kuid ta ei ole sugugi ükskõikne mäng, mida võid lõpetada, ilma et see jätaks mingeid jälgi. Kunst on selline mäng, mis haarab sügavamalt ja vastupandamatult nii mängijat kui mänguvaatajat kui mingi muu asi, isegi sügavamalt, mõjurikkamalt kui elu ise. Ka kõige kergem, kõige ajaviitlikum, kõige naljategevam mäng võib

Telefonogramm.

Lisaks sobivale lõikele ja inglise stiilile, soovitame uusi kodumaa ja inglise sügis-talve riideid.

Asut. 1897. a. Peterburis

MOEKÜSIMUSIS NÕUANNE

Rätsepaäri

Mait Juhanson ja Poeg

(Max Johanson ja Poeg)

Tallinn, Rataskaevu 22. Telefon 432-89

(enne Lühikejalg 6)

vallutada ja peabki vallutama kõigi hingi — ja kui ta seda suudab teha, siis on see mäng kunst.

Et mäng-kunst seda suudaks, siis peab ta ise haarama elu, inim-hinge, ta sotsiaalset olemust võimalikult sügavalt, laialt, sisimalt ja nägemuslikult. Peab seda haarama, nägema, endas ümber sulatama ja uue sünteesina elule tagasi andma.

Kuidas seda teha — selleks ei kõlba ükski ettekirjutus, ükski sundus, ükski nõuanne, olgu see kui tark või kaalutud tahes. See on ikkagi talendi, geenius, töö, sissetundmise ja sisseelamise küsimus. Mida vabamalt, mida suurema silmaringiga, mida suuremate teadmiste ja kogemuste tagavaraga, mida erksama ja vastuvõtlikuma hingega ning mida suurema tehnilise oskusega seda tehakse, seda suuremaid tulemusi saavutatakse. Mida suurema sisemise veendumusega, enesekindlusega ja tõetundmisega, mida tunde-ehtsamalt suudetakse pakkuda loominguulist mängu-kunsti ükskõik mis alal, seda mõjurikkamaid püsivamaid väärtusi luuakse, seda sügavamalt haaratakse elutervikut ja maailmatervikut — ja seda sügavamalt saadakse oma loomingu-le kaasa tõmmata ka suuri hulki. Iga moe, ettekirjutuse, sunduse või loomingu-lise „heategevuse“, kasvatusliku või karjääri sihiga loodud kunst jääb ikkagi puhtaks mänguks, mis on võimetu endasse sulatama elu või elu mõjutama.

A. Jakobson ja A. Särev. „METSALISE RADA“
„Välja!“ — Arumaa (A. Mägi), Asmus (A. Teetsov) ja Saks (J. Romot)
Lavastus: Andres Särev Lavapildid: Herbert Tamm

Iga kunstnik püüdku anda oma äratundmise, veendumuse kohaselt kõige paremat, kõige väärtuslikumat, ka ümbruse maitsetele ja arvamustele vastu minnes — siis just sellega teenib ta elu kõige otstarbekohasemalt.

Kes ütleb, kas teater, näitleja kunstnik on annud midagi, väärtuslikku, püsivat, „head“. Kas arvustaja? Kas asjatundja? Õpetatud kunstitark, peenemaitseiline esteet või „eluteenimise“ eest valvel seisev moralist ja ametimees? Kõik need ütlevad — ja on õigustatud ütleva. Aga ärge unustagem, et juba aastatuhandete kestel tuhanded ja kümned tuhanded tarku mehi, õpetatud akadeemikuid on taevani tõstnud teoseid, mis järgmised sugupõlvad on jäljetult unustanud, väärtusetuks tunnustanud loomingut, mis pärast on säravana püsinud paljude sajandite kestel. Ärge unustagem, et pole mingit mõõtühikut kunstiteose väärtuse hindamisel ja iga hinnang, iga maitse võib olla ekslik, teinekord isegi tahtlikult ekslik, kuivõrd siin sõna „ekslik“ üldse on oma kohal. Pole midagi parata — parimaks kunstiteose väärtuse mõõtjaks jääb ikkagi — hulk, kuigi ka sel on ainult arvuline väärtus. Parimaks kunstiteoseks antud hetkel jääb ikkagi see, mis suudab kaasa haarata kõige suuremaid rahvahulki. Parimaks teatriks, parimaks lavastuseks see, millele publik kõige sügavamalt ja kõige suuremal hulgal saab kaasa elada. Kõige õigemaks ja asjatundlikumaks, ka õiglasemaks ja sisulisemaks kunstihindajaks on rahvahulgad, mitte üksikud „kaunishinged“ ja õpetatud mehed, kuigi ka nende hinnanguid ei tule alahinnata.

Kui teatrid annavad seda, mis nende kunstiveendumuse kohaselt on kõige parem, siis pole ka kartä, et talle kõige asjatundlikuma arvustaja — teatripubliku — otsus oleks eitav. Ja kui see on jaatav, kui sellega on loodud kontakt teatri ja publiku vahel, siis on teater sajaprotsendiliselt täitnud oma eluteenistusliku ülesande — oma tõelise „ühiskondliku tellimuse“.

HELMI TOHVELMAN

Teatrimuljeid suviselt Saksamaalt

Meie teatri tantsujuht Helmi Tohvelman viibis käesoleval suvel Näitekunsti Sihtkapitali stipendiaadina Saksas, töötades pikemat aega Berliinis proua Eduardova tantsustudios. Proua Eduardova on teatavasti oma tantsulise hariduse omandanud Venes ja ta stuudiot, mis on asutatud aastal 1920, loetakse Saksamaa parimaks ja see on üldtuntud kogu Euroopaski. Studio töötab ka suveti, mil sinna koguneb uut hoogu ammutama palju tantsuainimesi, kes on talveti seotud kutses tööga. Käesoleval suvel viibis seal paljudest linnadest ballettmeisterid ja soolotantsijaid, peale Saksas enda veel Itaaliast, Šveitsist ja Taanist. Töökava sisaldab balletti, moodsat väljendustantsu, karaktertantsu, steppi, akrobaatikat ja lisaks teoreetilisi aineid. Puhtpraktilise töö kõrval on võimaldatud töötamine riiklikus kunsti-biblioteegis, kus leidub väga mitmekülgne ja laialdane kirjandus tantsu alal ja milles orienteerumises osutab suurt abivalmisolekut biblioteegi abidirektor dr. Bruhn, kes on ühtlasi teoreetiliste ainete õpetajaid pr. Eduardova studios. Peale pr. Eduardova studios töötamise oli prl. Tohvelmanil võimalus jälgida õppetööd Mary Wigmani tantsukoolis Dresdenis. Mary Wigman on teatavasti nimekamaid ja jälgijätumaid nn. moodsa väljendustantsu alal. Oma reisimuljetest Berliinis ja Dresdenis prl. Tohvelman jutustab meile allpool mõningaid pisitähelpanekuid, kuivõrd tal nendeks jätkus aega tööst vabadel õhtupoolikul.

Teatriinimese esimene mõte on teater. Niipea kui oled kohale jõudnud, lähed esimesi samme astuma suurlinna tänavail, ja kui siis leiad tänavatulbalt, et täna õhtul läheb Staatsoper'is Smetana „Müüdnud mõrsja“ Lizzie Maudrik'i

Soome riidekauplus J. Laane-A. Mut

Soovitab omast rikkalikust valikust igasugust kodu- ja välismaa uudisriidet, nagu: palitu-, mantli- ja ülikonnariided, moodsad siid- ja villased kleidiriided. Kardinaid, vaibad, tekid, pesurite j.n.e.

Estonia teatrimajas Nr. 13.

„METSALISE RADA“. — „Rahvaliigutajaid“

tantsudega — ei siis ole enam püsi. Asudes tundi paar enne kassa avamist teele, uurides linnaplaani, istudes ja ümber istudes igasugu liiklemisvahendeile, jõuad viimaks massiivse, halli, sammastikuga hoone ette — Staatsoper. Kuigi saabub küllalt vara, on teisi varajasemaidki. Ja kui siis kauase ootamise järele saabub õnnelik hetk, et jõuad kassa ette, leidub pääsmeid veel ainult üles neljandale rõdule — kevadised viimased etendused on riiklike eriorganisatsioonide, näiteks „Kraft durch Freude“ jne., liikmeile, nii et vabamütüigile jääb üsna vähe pileteid. Kõik kallid kodumaalt kaasa antud paberid ei võimalda neil etendusil mingeid soodustusi. Tõustes üles kõrgele oma kohale arvad end algul saavat peapöörituse. Kuid selleks pole aega. Vaatled kaunist teatrisaali. Laemaalinguid. Kõikjal värvid purpur ja kuld. Avatud orkestriruum täitsa lava ees. Saal täitub aeglaselt viimase platsini. Eesriie tõuseb... Nii õnnestub, järgmisil õhtuil paremaid istekohti saades, kuulata-vaadata oopereid: Smetana „Müüdnud mõrja“ Marcel Wittrisch'i ja Tiana Lemnitz'iga peaosis, siis Verdi „La forza del destino“ (Saatus võim) Franziska v. Dobay' ja Helge Roswaenge'ga peaosis ning Verdi „Maskiball“. Saadud muljeist kokkuvõtet tehes peab märkima kõigepealt seda, et osaliselt ei laulnud lihtsalt oma aariaid maha, vaid et muusika rütm oli peale häälepaelte tunginud nagu kogu mängu ja liikumissegi ja sellega oli muusika nagu palju enam mõtestatud. Selle kõrval valmistasid rõõmu mõjuvad, ooperi meeoleolu suuresti rõhutavad lavapildid, koori oskuslik tulla-, minna- ja ollalaskmine ja üldpildiliselt väga muljekas paigutus, eriti aga Lizzie Maudrik'i osavasti tegevusse sulatatud ja tantsurühma poolt hoogsalt esitatud tantsud. Mõjuvaima ja kauneima mulje jättis „Maskiballi“ viimane vaatus. Looreesriidega oli eraldatud ees kitsas ala. Ja kuna siin ees areneb peategelaste traagika, siis looreesriide taga, hiiglakroonlühtrite süttides elustub maskiballi maaliline pilt — nii imekaunis ja imeteldav, nagu oleks äkki elavaks saanud mõni suurmeistri maal — siis jälle taandub, kustub, jälle elustub ja valgustub, keskel tantsijaid kergel menuetisammul, ümber rühmitusd maaliliselt vaheldudes. Nii maskiballi kogu aja tõustes ja mõõnates looreesriide taga — läheneb ees lõpule peategelaste traagiline saatus. Deutsches Opernhaus'is nähtud Paul Lincke operett „Casanova“ Paul Lincke lavastusel ja muusikalisel juhtimisel Rudolf Köllingi tantsudega ei jätnud oodatud muljet. Laululine osa tundus hästi täidetuna, aga muidu igavavõitu operetis oleks mõnes osas välimuselt ja liikumiseltn jätnud soodsama mulje mõni meie operetijõud. Ja tantsude juures — nii siinkohal kui ka mujal sel alal nähtu juures — pidid mõtlema,

kuivõrd võime uhked olla „Estonia“ balletijuhile Rahel Olbreile. Samuti keskpärase mulje jättis Dresdenis „Theater des Volkes“ nähtud Charles Ambergi operet „Clivia“ Nico Dostali küll viisi- ja värvirikka muusikaga. Siin siiski olid mõned koomikud ajaviitlikult head ja ka subreti nii mängulisi kui ka tantsulisi võimeid tuli hinnata. Suurimaks teatrielamuseks kujunes aga Friedrichshageni vabaõhuteatri etendatud William Shakespeare'i „Suveöö unenägu“ Heinrich George lavastusel. Oberon: Heinrich George, Lysander: Horst Braun, Demetrius: Fred Döderlein, Hermia: Maria Czamska, Helena: Charlotte Habecker, Puck: Hans Hessling. Tantsud: Wera Donalies. Publiku viimase platsini täidetud ala oli piiratud kõrkjaseina ees roheline põõsastikuga ja taamal metsaga, ümberringi tihe rohelus, lavaks roheline muruplats, mille keskel ainsa dekoratsioonesemena kaheharaline murdunud tüvega puu. Tege-laste hea, hoogus, tõlevalt, kergelt voolav mäng, eriti aga Zettel — Wilfried Seyferth — oma võrratu koomikuga ja Puck, kelle juures peale haruldase mängu jäid imetlema ta liikumise, jooksude, hüpete kergust, siis edasi osa-vasti kasutatud prokektorid, mis tihti peale andsid tõelist unenäolikkust valgust, küllaltki meeleolu rõhutav Leo Spies'i muusika (Mendelssohn kui mitte-aarialane on keelatud!) — kõik kokku löi tõesti nii imekauni suveöö unenäo, millest oli kahju ärgata pärast umbes kahe ja pooltunnilist vaheajata kestvust.

Suvelteatreist jättis kaunis soodsa mulje Renaissance-Theater Leo Lenzi moodsa lustmänguga „Der Mann mit den grauen Schläfen“ (Mees hallide meelegahtadega) Kurt Richards'i lavastusel, peaosades Anni Mewes, Irene von Meyendorff, Helmuth Rudolph ja Doris Krüger. Tegevus keerleb meie aja muidu moodsa tütarlapse ümber, kes aga lükkab tagasi noormehe abielu-silduse, väites, et teda suudab kõita ainult vanem mees, mitte noor, kes küll spordis ahnitseb meetreid ja kilomeetreid, aga noore neiu hingeelust ei taipa millimeetritki. Noormees maskeerub siis vanahärraks ja jõuab nii üsna lühi-kese ajaga viia tütarlapse veendumusele, et noore juure kuulub noor. Tekst kerge ja kaunistigi teravmeelne, mäng ladus. Ajaviitlikult veedetud suvine õhtu. Kõrva hakkas väga hea diktsioon. „Theater am Kurfürstendamm“ mängis „Primanerin'i“ (meil „Vanemuise“ kaudu tuttav „Vabandamatu tund“ pisut teissuguses väljaandes). Näidend pääsis maksvusele peaaesjalikult pea-tegelase, meilgi filmi kaudu tuntud Sabine Peters'i mängu läbi. Pettumuse valmistas suvelteatreist aga „Rose-Theater“. Rahvateater. Pühitses läinud sügi-sel oma 30-aastast kestvust Rose'de juhtimisel. Sedapuhku mängiti / Josef Snaga operetti „Leibkutscher des Fredericus Rex“ Hans Rose lavastusel, Hans Rose ja Loni Rose'ga peasis. Kehvavõitu lava. Mõnedegi tegelaste päris kor-raliku esinemise muljet kahandas koomiku äge üleaisaviskamine ja publi-kusse mängimine. Suvel sünnib mäng aias riidest katuse all. Lava ees on iste-ridu, suurem osa publikust istub aga laudade ümber, perekondade viisi, kaasas lapsi ja lapsevankreidki, mõnedel õllepott, teistel veiniklaas ees. Etenduse kestel valitses siiski rahu, avaldati elavat pahameelt hilinejate läbitrügijate üle, peategelaste esmakordsel ilmumisel kuuldus kihinat-kahinat: „ah näe, magus Loni!“ Või: „ah, see on ju Hans!“ Lihtsaimgi nali — ja õige vähe-nõudlikud need olidki — tasuta tugeva kätetplaginaga ja nii mõnules nii publik kui ka lava.

E. HARIDUSLIIDU TEATRITARVETE LADU

TALLINN, UUS TÄN. 2, TELEFON 452-02

Näidendite laenukogu / Parukate laenukogu /
Kostüümide laenukogu / Jumestusvahendid / De-
koratsioonide materjalid / Gaasilaternad ja
lambid / Mitmesugused peotarb

„METSALISE RADA“. — Kohtu-uurija Asmus (A. Teetsov) ja Tiit Pärtels (E. Parve)

Eestlastele pakuvad teatrite kõrval erilist huvi arvukad muuseumid. Dresdenis näiteks juba Zwingermuuseumi hoone ise — arhitekt Pöppelmani gratsiösseim teos — on imetlusesemeks, kõnelemata temas leiduvaist kunstiteoseist ja eriti eraldi ruumi paigutatud kuulsast Raffaeli Sixtini madonnast, mille ees on alati hulgana hardaid imetlejaid või muidu näinud-olla-tahtjaid, siis igasugu lossid rikkalike kunstivarandustega ja -kogudega. Kõige selle imetluseks, vaatluseks, tundmaõppimiseks, uurimiseks, nautimiseks ja tühjaks amutamiseks kuluks palju rahulikku aega. Aga kuulates kunstibiblioteegis dr. Bruhn'i isalikke nõuandeid: mitte ainult tuhnida muuseumides, mõtted ja meeled kõigele muule kinni, vaid astuda inimeste hulka tänavaile, kohvikuisse, platsidele, loodusesse, järgid neile ja teedki seal mõned pisitählepanekud. Berliin esimese nähtud suurlinnana ei taha siiski nagu liialt üllatada — mõjub kaunis kainelt ja jahedalt. Dresden seevastu oma imekaunite barokkhitustega, Elbe sillagirlandidega, juba sissesõidul üllatava mäeahelikuga, koduselt kitsaste vanamoeliste tänavatega hakkab sinusse kohe kinni ja sa ei jõua ennast temast küllalt täis vaadata, sest iga kitsa tänava keerd viib ikka jälle mõne üllatusliku ehitus-suurteose juure. Ja kui nii ringi uidades ja kord vanast võlvialusest sisse keerates näed endale äkki vastu tormavat raudriides ratsarüütleid, pügid käes, siis küsid endalt jahmatades, kas oled sattunud hoopis 16. sajandisse. Kuid siis selgub, et siin vanas tallihoovis korraldatakse turniirmänge, nagu need olid moes 16. sajandil. Mängud esitatakse ajaloolise täpsusega, kunstiline üldjuhatus on Dresdeni „Staatsoperi“ peanäitejuhi Hans Strohbach'i kätes. Üllatusliku Dresdeni kõrval Berliini tänavate kainust aitavad mahendada lilletatud balkoniteread, mis on nagu võitluses omavahel lillede rohkusega, ja tihti väänkasvude rohelusse peidetud majaseinad, nii et mõnikord on ainult aknad vabaks jäänud valgusele. Rohelised platsid ja platsikesed on hoolitsatud ja üle lilletatud. Tiergarteni suures pargis mõjub särava oasina suur rooside aed. Ainuke, millele berliinlane ei näi elu sisse saavat, on ta kuulsa Unter den Linden'i pärnad, mis mõni aasta tagasi istutatud maha saetud põliste pärnade asemele. Need on imearmetud napi lehestikuga puukesed, juured asfaldis, tiivi surutud raudvõrestikku. Mis aga sakslane muidu näib aianduskultuuris üldse saavutanud olevat, selle esitab ta Dresdeni näitusele „Aed ja kodu“ üle 300 000-meetrilisel maa-alal. Siin on igasugu puid, taimi, lilli, pärit igast maailmakaarest ja sobitatud siinsesse mulda, on suuri lillevälju, on eeskujulikke ühe-, kahe- ja mitme perekonna elumaju vastavate aedadega, platsidega, on nädalalõpumaju jne. jne., teid, väljakuid, purskkaeve,

mille veejoad õhtuti säravad mitmevärvilistena. Ja lilledäljakute, teede kõrval, äärtele, otsadele, nurkadele, keskele — kõikjale on paigutatud palju nimekate kunstnike loodud väikese ja suuremaid skulptuure, kiviplastikaid, mis on nii osavasti sulatatud ühte ümbrusega, et paistavad ta lahutamatu osana. Erilise meeldiva üllatuse valmistas seal näitusel muude paviljonide kõrval paviljon Meissner'i portselaniga, nii imekauniga ja nii sobivaga sesse lillederiiki. Näitust külastati hulgana, rahvast voolas kokku jalgsi ja sõidukeil. Näituse laialdasel maa-alal on ka vabaõhulava, kus „Theater des Volkes“ näitlejad esitavad rahvalikke lühinäidendeid. Päeval on kontserte, õhtul tantsendusi.

Sakslane ilmutab viisakust võõra vastu. Ei tea, kas on see ta loomuses juba või on see distsipliin või arvestus, et iga külaline jätab siia oma valuutahulga või -natukese, kuidas kellelgi on. Aga inimesed, kellega võõras kõigepealt kokku puutub — trammikonduktor ja igasugu muu liiklemisvahendijuht, tänavapolitseinik, poodnik — on igapidi vastutulelikud ja abivalmis nõu andma, kaasa tulema ja kättpidigi talutama, kui oled eksiteel. Reisi- ja teadetebürood annavad igasugu nõu ja abi, prospekte ja linnaplaane ja kuu-lavad sulle korterigi — kõik tasuta. Ja võõraid, turiste, näeb eriti Dresdenis igal sammul, nii et linn paistab nagu elavat selle tähe all. Dresdenist on hästi korraldatud mittekulukad sõidud juhi saatel igale poole linna kaugemasse ja lähemasse ümbrusse ja tasandikult tulnud külalisele uudsuslikku Saksi Šveitsi mägedesse.

Nagu sakslase riiegi koosneb enamasti kunstvillast ja kunstišiidist, nii näib toiduski olevat palju „ersatzi“, ebatoitvat, ja sellest vist on tingitud sealse elaniku alatine nälgjatunne, sest mille muuga seletada seda alatist võileibade näsimist, kus see ka poleks: muuseumis, teatris, rohelistel platsil, trammis, underground'is, ja isegi kohvikusse võetakse oma võileivad kaasa, nii et mõni kohvik on sunnitud tungivalt juhtima küllastajate tähelepanu sellele, et siin valmistatakse ka eriti maitsvat kohvikõrvast.

Eriline vaatamisväärsus Berliinis on muidugi läinud aastast kuulus olüm-

Herman Rõivas' e

Kodumaa vabrikute riidekauplus

Tallinnas, Estonia püestee 11, telefon 304-80

tagab parima mustri-
küllasema valiku kõiki-
dest hooaja riidekau-
padest

Müük suurel ja väikesel arvul

piastaadion, kuhu nüüd on võimaldatud sissepääs rühmadena ja kus juht annab kõige kohta pikki ja põhjalikke seletusi. Vaatad seal siis huviga staadioni, välju, basseine, torne, loed olümpiavärvade kõrval seinamüüri raiutud olümpiavõitjate nimede hulgas kaks korda ka meie olümpiasangari Palusalu nime, siis sõidad muidugi tõstetooliga üles olümpia-kellatorni, kust avaneb linnulennuline vaade üle kogu staadioni ja üle kogu Berliini. Ja nii linnulennuline nagu vaade sealt on lõppeks kõik muljed sest suurlinnast — põhjalikumaks tundmaõppimiseks ja siseseelamiseks on vaja pikka aega.

„Nädal Pildis“

on sisukamaid, pildirikkamaid ja trükitehniliselt täiuslikumaid ajakirju Eestis. Ta huvitavad pildimontaažid kätsetelevad kõiki tähtsamaid päevasündmusi kodu- kui ka välismail.

„Nädal Pildis“

avaldab algupäraseid novelle meie nimekamailt kui ka algajailt kirjanikelt ning põnevjutte tõlgetena. Samuti leiavad naised ajakirjas artikleid neid huvitavate eriküsimuste kohta.

„Nädal Pildis“

ilmub kaks korda kuus ja maksab tellides: aastas Kr. 5.—, poolaastas Kr. 2.50. Tellimisi võtavad vastu kõik postlasutused.

„METSALISE RADA“. — Ülal: Tiit (E. Parve) ja Eerika (L. Römmer), all: Arumaa (A. Mägi)

Aug. Jakobsoni „Metsalise rajast“ ja ühiskondlikust moraalist

August Jakobsoni romaan „Metsalise rada“ on meie mulluses romaani toodangus üks tähelepanuväärsemaid nii oma aktuaalse teemi kui ka kompositsiooniliste väärtuste poolest. Romaani kirjanduslik väärtus oluaks kahtlemata veel suurem, kui teos ei kannataks kohati ülecruse venitamise ja seetõttu sõnastuselise hõreduse ning läbitõttamatuse all, mille tõttu romaan ehk osati tundub igavana ja selle lugemine tõrjuna. Kui selle puuduse — muide üldise peaaegu kogu me viimase aja romaani kirjanduse — maha arvame, siis ei jää romaanile enam midagi ette heita.

„Metsalise rada“ on romaania eepiline teos. Sündmuste areng on järjekindel ja äärmiselt rahulik. Autor kujutab siin suure erapooletusega ja ka mõistmisega üht moodsat ja väga levinenud inimitüüpi ning selle psühholoogilist arengut. Ta kirjeldab seda, kuid ei mõista kohut, ta hindab seda küll, kuid ei propageeri midagi, ta püüab mõista ja esile tuua põhjust, ühtlasi püüdes vältida ülekohtu, olgugi et autoril on omanad seisukohad. Just see teeb romaani sümpaatseks ja selle mõju haaravamaks.

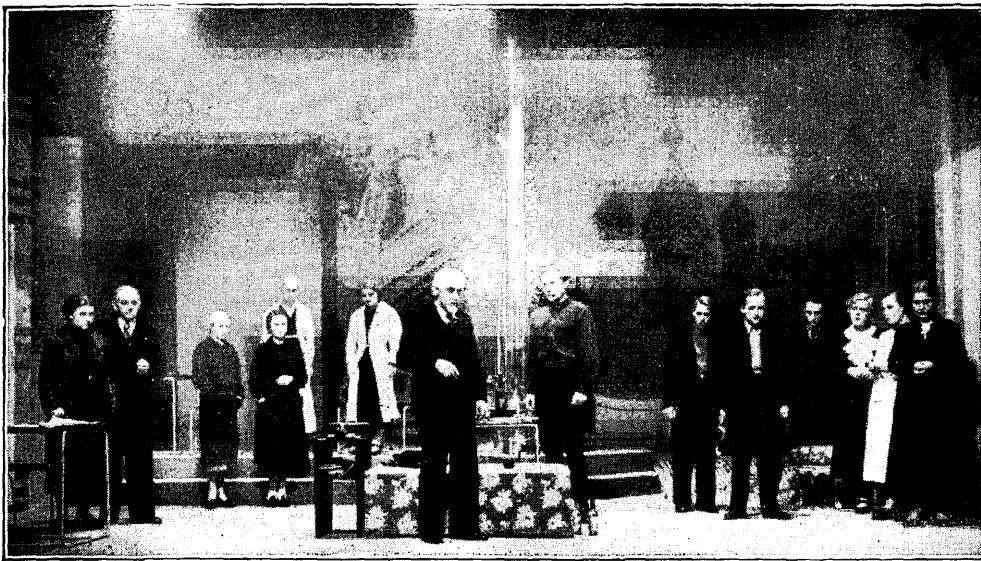
„Metsalise rada“ on raske ja masendav raamat. See romaan on ses mõttes „Vaeste-Patuste olevi“ ja „Tuhkur hobuse“ järg, et siin püütakse esile tuua ja mõista neid painajalikke järeilmõjutusi, mida sõja koledused jätavad paratamatult rahva hinge. Autor väidab, et sõja „metsalise rajal“ laostub nii kehaliselt kui vaimselt kogu inim põlv, muutub „üleliigseks inimesteks“, purustatud närvidega invaliidideks, kes pole kõlblikud ei isiklikuks ega ühiskondlikuks eluks ja loominguks. Oma romaanis Jakobson analüüsib meie rahva äsjase ränga ühiskondliku haiguse — vapside „rahvalikumise“ — hingeelulisi põhjusti ja jõuab otsusele, et kogu selle massipsühhosõõliku liikumise peamiseks põhjuseks ei saanud olla midagi muud kui — aastatepikkustes sõdades põhjani laostunud hingeelu, segipaisatud ühiskondlik seisund ja viimse kiuni ülepingutatud närvid. Eriti rängalt mõjutab sõda neid pooltäiskasvanud noori, kes oma veel rikkumatu, vastuvõtliku hingega sattusid sõja kiskja künne vahele. Neis oli sõja hävitustöö nii põhjalik, et neist ei võinudki enam saada elujõulisi inimesi.

Üks seesuguseid on romaani peategelane Tiit Pärtels. See on noobel noormees, kel ei puudu andekust, kel on kindel ühiskondlik positsioon ja kes oma isiklikkude võludega vastupandamatult murrab naiste südameid. See moodne Adonis ja kardetud „seltskonnalõvi“ kannab aga metsalise märki veres, mis viib ta paratamatult hävingule. Ta on omandanud haiglase enesetunde, mille pisemgi haavamine viib ta tasakaalust välja. Ta on muutunud julmaks ja haiglaseks egoistiks, inimeseks, kes on täiesti tundetute teise hinge suhtes. Ta enda tundeelu koosneb peamiselt haiglaseks degenereerunud erootikast, mis on küll võimas, aga püsimatu ja äärmiselt pinnaline. Tiit on harjunud vallutama südameid ja see harjumus on talle saanud vajaduseks, kuid seejuures on ta rikutud isikuse täiesti võimetu armastuseks. Ta langus on paratamatu, niipea kui ta haiglane enesetunne saab surmatoova hoobi ühe vallutamatu naise, Eerika Asmuse, poolt. Haavunud enesetunne kasvatab kohutavaks kire, kuid selles ei leidu raasukestki tõelist armastust. Ja kui kõik vallutamiskatsed on luhtunud, siis ei jäägi Tiidul, kelle elu ainsaks pidemeks oli haiglane enesetunne, muud üle, kui endale kas kuul pähe lasta või lõplikult pättistuda. Tegelikult

Soodsaimatel tingimustel laenutate näidendeid

**E. Haridusliidu
Teatritarvete laost**

Tallinn, Uus tän. 2. Telefon 452-02

Sergo Amaglobeli. „HEA ELU

Lavastus: Priit Põldroos

Lavapildid: Herbert Tamm

elus leiame kahtlemata neid rohkem, kes valinud viimase tee, kuid Tiidule on kirjanik siiski nii armuline, et laseb tal teha kiire lõpparve oma tühja jooksnud eluga.

Kuigi kirjanik nähtavasti suurema erapooletuse huvides Tiit Pärtelsile ei anna mingit aktiivsemat osa „rahvaliidumises“, jättes kogu vapside liikumise rohkem Tiidu isikulise traagöödia tagapinnaks, ei jätta raamat ometi mingit kahtlust, et liikumise aktiivsemad rühmad koosnevad suures enamikus Pärtelsi toolistest haiglaste hingeluga inimestest. Seda kinnitab autor romaanis luuletaja Arumaa suu läbi väga kategooriliselt. Sellele osutavad ka romaani kõrvaltegelaste — „rahvaliidumise“ aktiivsete isikute — iseloomustused. Seega on autor oma romaanis annud kindlakujulise ja küllaldaselt põhjendatud „ajaloofilosoofia“ Eesti ühiskondliku mõtte ja liikumise arengu kõige lähemale minevikule. Kuivõrd see ajaloo filosoofia paika peab, seda küsimust ei tarvitse siin pikemalt käsitleda.

„Metsalise raja“ toolist eepilise iseloomuga romaani ei ole just kerge ümber teha lavateoseks. Kuid ometi leidub romaanis sellisel määral dramaatilist elementi, et see küllaldast materjali pakub näidendiks, kui vaid õnnestub tegevust vajalisel määral koondada. Ja näib, et Andres Särev on suutnud oma ülesande õnnelikult lahendada. Seejuures on küll vajalikuks osutunud nii mõneski suhtes romaanile „liiga teha“, sündmustikku ümber kombineerida, olukordi teravamaks pingutada, tekstigi muuta. Ometi kõik oluline on jäänud püsima. Ja kuigi mõned stseenid oma kirjeldava iseloomu poolest või erilisest olukorrast tingituna romaanis on paratamatult tugevamad, siis paljud stseenid on dramatiseeringus dramaatilisemad ja teos üldiselt näidendina on haaravusel ja terviklikkuselt palju juure võitnud. Sellest on saanud äärmiselt tugevapingeline, järjekindlalt arenev ja realistlikult värvikas draama, kus keskseks, koondavaks kujuks on Tiit, ent keda ka vajalisel määral tasakaalustab rida teravalt iseloomustatud kõrvaltegelasi. „Metsalise rada“ on küll peamiselt Tiit Pärtelsi isikudraama, kuid selles on ka ühiskondlik tagapõhi niivõrd eredalt ja kujakalt esile toodud, et see on saanud juba kogu rahva tookordse elutunnustuse dramaks. Selles tunneme otse vastupandamatu jõuga, et metsalise rada ei sammu üksi Tiit, vaid kogu rahvas, kogu maailm, kogu ajaajärk. Ei, mitte üksi Tiidu hingearengu kohta ei ole rakendatavad luuletaja nägemuslikud sõnad: „Kiskja kits, kirju kits murrab hunt tunane. Rapetest neist, rapetest neist hunditee on punane.“ See on kogu ühiskonna saatuse, see määrab kogu ühiskondliku mõtte ja morali iseloomu.

„Metsalise rada“ ei ole siiski mingi pessimistlikult halisev teos. Selle põhitoon on ometi optimistlik. Kus leidub selliseid positiivseid ja elu sügavalt haaravaid isiksusi nagu Arumaa, Eerika, Tooni jne., seal ei tarvitse tuleviku ja vaimesuse pärast siiski muret tunda.

„Metsalise raja“ lavastuse puhul

„METSALISE RAJA“ IDEOLOOGIAST JA PROBLEEMIST.

Arvustades Aug. Jakobsoni „Metsalise rada“ kirjutas meie tuntud draamakirjanik ja arvustaja H. Raudepp muuseas järgmist: „See romaan on suur sotsiaalne eritlus ja läbivalgustamine meie hiljutisest vapside liikumisest... Meie kõik mäletame, millise bravuuriga vapside liikumist lavastati, kui kergesti likvideerimisele alistuti, missugused naiivfantastilised plaanisused üles kerkisid ja missugust vastastikust süüdistamist ja paljastamist protsess ilmsiks tõi... „Metsalise rajas“ on omalaadset kunstilist küpsust. See on värske ja jõuline teos, mis oma sisulise aktuaalsuse ning veenete kokkumatusega äratav üldist tähelepanu. Romaan on elust nähtud ja arvukate kommentaaridega elule tagasi antud. On kõikjal tunda vormija kindlat kätt. Keskendatud ülesehitus, põnevalt põimitud intriig, lähimõeldud idee ja ehtsad tüübid ehivad Jakobsoni „Metsalise raja“ voorustega, mis kokkuvõttes pole igapäevased.“ (Eesti Kirjandus nr. 12, 1936. a.)

Kirjandusteadlane D. Palgi kinnitas järgmist: „Igal juhul on Aug. Jakobson haaranud tähtsast probleemist kinni ja on andnud talle elusa sisu.“ (Eesti Kirjandus nr. 2, 1937. a.)

Kirjanik ja arvustaja Jaan Käerner kirjutab: „Vapside liikumine oli meil eraldunud jõukate-eliidi katse haarata poliitilist võimu — rahva abil sama rahva üle. Teatud jõuka kihi „saneerimispuüded“ mängisid selles õnnetult lõppenud liikumises küllaltki olulist osa... Nii ei ole Jakobsoni diagnoos vapside liikumise suhtes mitte igakülgne ega täpne. Kuid ühe osa sõjageneratsioonikohta see jääb siiski püsima. Ja sellisena see on raske ning mõtlemapanev.“ (Looming nr. 3, 1937. a.)

„Metsalise raja“ esietenduse puhul kirjutab aga „Vaba Maa“ teatriarvustaja H. V.: „Kirjanik tahab oma romaaniga näidata, kui laostavalt on sõda mõjunud praegusele inim põlvele. Selleks ta on loonud olukordi ja väljamõelnud inimtüüpe vastavalt oma ideele, kuid kõik see on võlts ja ebausutav. Ka rahvalikumise põhjendamise laostatud hingeelu, segipaisatud ühiskondliku seisundi ja ülepingutatud närvidega on ebausutav.“

*

Paar päeva pärast „Metsalise raja“ esietendust lugesime ajalehtedest Artur Sirk'i enesetappest ja sel puhul kirjutab „Vaba Maa“: „Keskvanglas viibides A. Sirk kaebas sagedasti tervislike rikete üle ja ka Soomes olles on ta tugevasti kannatanud närvihaiguse käes. Soomes oli ta kauemat aega haiglas ja nagu nüüd selgub, on ta raskel kujul kannatanud selgroonärvi rikete all. Haigust on ta põdenud juba kauemat aega.“ („Vaba Maa“ 24. aug. 1937.)

*

Tähendab, „Metsalise raja“ ideoloogia ja probleem ei ole siiski nii võlts ja ebausutav, nagu seda arvab „Vaba Maa“ teatriarvustaja. Ei ole seda, kui teosesse pisut süveneda ja järele mõelda.

Rohu- ja värvikaubanduse A/s.

F. O. TREUBLUT

Tallinn: Pikk tän. 18 ja Tartu mnt. 2
Nõmmel: Turuplats

KOSMEETIKAINEID JA LÕHNAÖLISID
suures valikus.

Odavad hinnad

„HEA ELU“. — Arhitekt Orlov (E. Toona), Martõn (J. Romot), arhitekt Motto (H. Maldre) ja Ira (H. Raar)

PISUT TOONI MADISSOO PÄRITOLUST.

Dramatiseeringute puhul on tavaliselt kombeks lavalesitatut võrrelda romaaniga. Aga kas alati ollakse ka romaani lugenud, see küsimus on mind tihti mõtlema pannud. „Metsalise raja“ puhul püüdsin nüüd asja pisut uurida ja sattusin mõningaile jälgile.

Nagu juba eelpool lugesime, andis „Vaba Maa“ teatriarvustaja „Metsalise raja“ kui romaani kohta õige hävitava otsuse. Ta kirjutab muu seas: „Positiivne kuju pidavat olema õpetajanna Tooni Madissoo ja tõesti algul tundub, nagu olekski autoril õnnestunud kujutada siin elavat inimest. Kuid lõpuks on ka Tooni Madissoo autori haiglase kujutelma vili, nagu teisedki tüübid.“

Kõik võib ju õige olla, aga häda peitub selles, et kõnealuses romaanis A. Jakobsonil Tooni Madissoo nimelist tegelast üldse ei olegi. Järelikult Tooni ei saanud ka romaani rikkuda. „Metsalise raja“ dramatiseeringusse põimitud Tooni Madissoo on küll Jakobsoni kirjanduslik laps ja on võetud Jakobsoni eelmise aasta romaanist „Vana kaardivägi“, kus see tegelane esineb Tooni Madissoni nime all.

Kuid sellest hoolimata autor A. Jakobson siiski ei ole „Metsalise rajas“ Tooni Madissoo tegutsemises kuidagi süüdi, vaid see tegelane liigub siin ainult dramatiseerija vembust. Järelikult — vastutust kannab siin Tooni pärast dramatiseerija — või arvustaja, kes pole olnud küllalt tähelepanelik kirjainiku kujude geneoloogias.

„NISKAMÄENAISETSEMISEST“.

„Päevalehe“ teatriarvustaja V. Mettus on kindlasti „Metsalise raja“ romaanina läbi lugenud, sest ta kirjutab „romaanis olematust“ kooliõpetajast Olga Madissoost. (Peab olema muidugi Tooni Madissoo.) Aga Tooni Madissoo „põlvnemine“ on ka V. Mettusele võõras. Muidu ta ei kirjutaks: „Mis „niskamäenaisetsemine“, täpselt „ilonatsemine“ see äkki on?“ Olgu nüüd kuidas on „ilonatsemisega“, aga Tooni Madissoo sündis Tooni Madissoni nime all Aug. Jakobsoni „Vana kaardiväega“ avalikkusele juba aasta varem, kui „Niskamäe naised“ üle lahe Eestisee tungisid või nende „ilonatsemistest“ siin üldse midagi teati.

JUTT LAST-SAADA-TAHTMISEST.

V. Mettus asub „Metsalise raja“ ettekande puhul tegelase Tooni Madissoo suhtes seisukohale, et selle „jutt last-saada-tahtmisest“ tuleks maha karpida, sest tema meelest on see „põhjendamata“ ja „jääb lihtsalt arusaamatuks“.

Minu meelest ei jäänud see jutt aga sugugi arusaamatuks, vaid otse ümberpöörduvalt, just see toob tegevuse arengus täieliku pöördepunkti ja on otsene probleem, mis põhjustab Tiit Pärtelsi enesetapmise. Ka romaanis ei põhjusta ju Tiit Pärtelsi enesetapmist veel asjaolu, et tal korda ei lähe Eerikat omandada isegi ta mehele raha laenamise motiiviga. (Tiit Pärtels tapab enese 9 kuud hiljem seda juhtumist) ja dramatiseeringus on Tiit Pärtelsile selle situatsiooniga veelgi vähem enesetappeks põhjust antud. Eerika ütleb ju Tiidule: „Olen nõus!“ Ja kui Asmus oma naise „abiellurikkumise-hinna“ (Tiidu poolt talle muretsetud raha) laualt tasku pistab, siis teeb Eerika küll liigutuse, nagu tahaks ta meest takistada, aga tõmbub tagasi. Tähendab Eerika laseb mehel raha võtta, teades, et selle eest tal tuleb Tiit Pärtelsi armuke olla. Ja meil ei ole põhjust kahelda, et Eerika oma lubadust ei täidaks, sest vastasel korral kujuneks kogu stseeni sisu — Asmuse perekonna raha saamine Tiit Pärtelsilt — lihtsalt Asmuse perekonna raha röövimiseks Tiit Pärtelsilt.

Mis aga põhjustab Tiit Pärtelsi enesetappe, see on, et ta Tooni Madissoo „last-saada-tahtmise“ stseenis juhtub kokku tütarlapselga, kes ei ole niisugune, et „oma vanaduse kohta peaks kõiges juba kogunud olema“, „kes ei kohku kunagi tagasi tõtt tunnistamast“, kes näeb lapse saamises oma elu loomulikku mõtet ja eesmärki ja kelle julgus ja otsekoheus seisab selles, et julgeb ausalt elule näkku vaadata. (Need Tooni põhimõtted on dramatiseerija „Vanast kaardiväest“ peaaegu sõnasõnalt „Metsalise rajasse“ üle kannud.)

Et just Tooni last-saada-tahtmise motiiv annab Tiit Pärtelsi enesetapmisele otsustava tõuke, seda märgib viimane küllalt selgelt ka ise, kui ta enne revolvi võtmist endamisi kõneleb: „Last — minult?!“ Tähendab Tiit Pärtels ei saaks enam olla Tooni Madissoole õigeks meheks ja sellele äratundmisele tulles peab ta enese tapma. See lahendab ka küsimuse, kas Tiit Pärtels oleks võinud edasi elada Eerikat omades, millesse ta ise kogu aeg kindlasti uskus.

MÕISTA, MÕISTA, MIS SEE ON?

„Metsalise raja“ esietenduse puhul kirjutas „Vaba Maas“ H. V. veel muuseas järgmist: „Käesoleval hooajal on rakendatud „Töölisteris“ täie jõuga tööle lavastajana Priit Põldroos. Näib, et tema võitmine „Töölisterile“ tuleb aina kasuks. Temal on pedagoogilisi eeldusi lavaliseks tööks ja head pedagoogi vajab just iga noor teater. Nooremate „Töölisteri“ näitlejate suuremaks veaks on nende mängu pinnapealsus ja kunstlikkus. „Metsalise rajal“ esinesid veelgi need puudused, kuid juba tunduvalt vähemal määral.“

See on ju kõik väga kena, aga kahjuks igalt kuulutuselt ja kavalt võib lugeda, et „Metsalise raja“ lavastas „Töölisteri“ näitejuht A. Särev, aga mitte P. Põldroos, järelikult jääb veidi selgusetuks, kuidas need „puudused“ ometi võisid juba esineda „tunduvalt vähemal määral“.

VÄSINUD või JANUNE?

SIIS

SAKUKOOLU

KOHANE

„HEA ELU“. — Aleksandra
(S. Liiv) ja Matvejevna
(A. Tamm)

OSKAR KURMISTE

Näidend elurõõmust ja loomingu- vabadusest

Sergo Amaglobeli „Hea elu“

„Hea elu“ on noore, kuid juba tuntud Nõukogude Liidu kirjandus-
teadlase ja teatritegelase Sergo Amaglobeli esikteos draama alal, valminud
1933. a. Trükkituna ilmus esmakordselt ajakirjas „Teatr i dramaturgia“
1934. a., hiljem eriraamatuna. Samal aastal nägi näidend ka lavavalgust
Moskva Teises Akadeemilises Kunstiteatris B. Nordi ja A. Asarini lavastusel,
saades suure kunstilise menu osaliseks ja äratades välismaalgi tähelepanu.

Ülesehituselt mitte just tugev, dramaatilise intriigi poolest üsna pinna-
line ja šablooniline, on komöödia ometi otse tulvil kirkastavast südamlikkus-
est, kõikevallutavast elurõõmust ja elujaatamisest, täis võltsimatut jõulist elu
ja elavaid inimesi. See on optimistlik komöödia, nagu autor teoreetiliseltki
propageerib „sotsiaalse optimismi teatrit“.

Teosel on palju hingesugulust Romain Rollandi elusuhtumisega ja eriti
ta imetaolise „Meister Breugnon'iga“. Seda märgib ühes erakirjas autorile
ka Romain Rolland ise:

„Teil on talenti elu kujutamiseks. Teil ei leidu ainustki tegelast, kes ei
oleks — mõne joonega — kujundatud lihast ja vaimust: näed teda, turned
teda, ja kõik, mis ta kõneleb, on töepärane, teravmeelne ja eluline. Repliigid
ristlevad elavas dialoogis, mis on alati loomulik ja pingerikas. See on suure-
pärane teatriteos.

Isiklikult meeldib mulle Teie huumor ja mõttehaaravus. Kuulsin, et Te
armastate Colas Breugnon'i ja et ta oli mõnikord Teie kaaslaseks. Noh, nüüd
Colas tunneb ära iseenast ja oma vendi SSSR'ist ja rõõmsalt aplodeerib
sellele, mis nad ehitavad oma kätega, oma mõttega, teie Mottodele, Fedja-
dele, Borissidele jne. Nad kõnelevad selliseid sõnu, mida kuuldes ta tervitab
neid; kui ta ise neid sõnu ei ole lausunud, siis oleks ta seda teinud, oluks
ta nende asemel.

Teie näidendis leidub mehist elurõõmu, tulist kollektiivse loomingu tunnet, laiaulatusliku ja targa inimsuse vaimu, — kõik see ei ole mitte ükski hea, vaid ka viljakas, sest kõige selle allikaks on — jõud, mitte nõrkus. Nii peab kõnelema võidurikas revolutsioon.“

*

Komöödia ideoloogiliseks sisuks on — võitlus loominguvabaduse ja ripumatuse eest. Ei saa olla mingit loomingu tundust ja ettekirjutuste teel. Uue loomine nõuab täit vabadust, alles neil eeldustel võib tekkida midagi väärtuslikku ja püsivat. Looming nõuab julgeid, iseseisvaid, kindla veendumusega ja veendumuse eest valmis tulle minejaid inimesi. Muganejad, intriigerijad ja karjeristid ei loo midagi, ei sotsiaalsel ega kunstilisel alal. Looming nõuab mitte ükski inimese tervet vaimu, vaid ka ta unistusi, sest uus tekib oma kehastuse leidnud unistusest. Sellepärast peaks riigivõimu ja ühiskondlike organisatsioonide vahelesegamine kunstiloomingusse olema võimalikult tagasihoidlik, kuid ühtlasi ka salliv mineviku loominguvormide vastu, sest neis peituvad otsatu suured väärtused, mida igal antud hetkel küll ei osata hinnatagi. Kunst on püsivam kui ühiskondlikud vormid, poliitilised töed ja maailmavaated. Sellepärast revolutsioon kunstis ja kultuuris on raskem, pikaldasem. Kunsti ei saa luua mingi teadliku „viisaastaku“ plaani järgi, vaid see kasvab välja kogu mineviku saavutustest ja käesoleva ajastu kultuurisuunitluste ja ühiskondlikkude vormide ning ideaalide mõjutusest. Sellest järgneb ka, et ei saa ega tohi hoolimatult purustada kunsti möödunud aegade vorme, sest neis peituvad suured väärtused, mis on vajalikud uute, tuleviku väärtuste loomisel.

Sellele pinnale on ehitatud „Hea elu“ ideoloogiline konflikt. Kui arhitekt Fedja Orlov ja ta vanemasse sugupõlve kuuluv kaaslane Motto peavad loomingu eeltingimuseks vabadust ja sallivust ning loomingu ennast peamiselt sundimatult esilepurskava talendi saavutuseks, siis „vasakpoolse kallaku“ esindajad, unistuslik Ira ja arvustaja Martõn ning nende intriigihimulised kaaslased ei tunnusta mingeid traditsioone ega talenti, vaid nõuavad kõige vana purustamist ja uue ehitamist hoopis uute põhimõtete kohaselt, ühtlasi „reaktsionääride“ kõrvaldamist vastutavalt kohtadelt.

See motiiv jääb aga komöödia kõrvalmotiiviks — ja õigusega, sest ideoloogilise konflikti esiletõstmine muudaks teose tõsiseks draamaks. „Hea elu“ peaintriig on üsna jantlik ja tühine ning on ehitatud äraproovitud võttele — võõritimõistmisele. Mingist sedelist, milles Ira soovitab arhitekt Orlovil kokku leppida professor Slatoustoviga loengute asjus abordi üle, järeldab Orlovi naine armusuhteid oma mehe ja Ira vahel. See oletus omakorda loob konflikti Ira ja ta armastatu Martõni vahelkordades. Neid konflikte arendab autor küllalt loomulikult ja tekib hulk toredaid koomilisi olukordi, enne kui sassiläänud niidid jälle lahti hargnevad ja komöödia võib lõppeda.

Komöödia peamiseks väärtuseks on aga ta elavad inimkujud, haruldane südamlikkus, huumor ja dialoogi värskus. Selles leidub nii rohkesti päikesepaistest ja elurõõmu, et see vallutab otse vastupandamatu jõuga. Autor käsitleb suure armastusega oma tegelasi ja kuigi ta neid meeleldi asetab koomilistesse situatsioonidesse ega püüa varjata nende eitavaidki külgi, leidub kõi-

RIIDEKAUPLUS

L. EINBORN

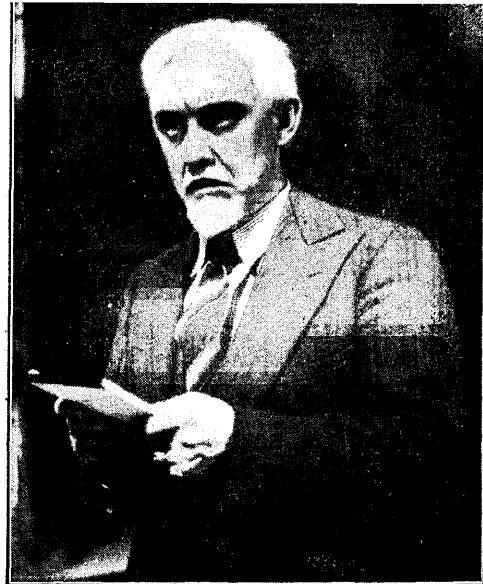
HARJU TÄNAV 45
MAJAOMANIKKUDE PANGA MAJAS

SUURIM YKLJAVALIK HOOAJAKAUPADEST KODU- NING YKLISMAAVABRIKUTEST SOODSATE HINDADEGA

SOOVITAB **L. EINBORN**
RIIDEKAUPLUS, HARJU 45

„HEA ELU“. — „Veevärk“ Varja (L. Lindau) ja Boris (R. Bauman)

„HEA ELU“. — H. Maltre Mottona

gis neis ometi nii palju positiivset, südamlikku, inimlikku, et hakkad neid kõiki armastama. Need kõik on seesmiselt kenad, tundeergad inimesed, ka „intrigant“ Martõn, sapiküllane juriskonsult Boris, koomiliselt mõjuv tege-
linski — „veevärk“ Varja, unistuslikult sirgejooneline ja igasugust kompromissi eitav Ira, sinepiasjanduse spets ja taevaste võimudega häid suhteid pidav Matvejevna ja teised. Neis leidub koomikat, kuid see koomika on südamlik ja neis kõigis on püütud avastada inimlikku väärikust.

Amaglobeli dialoog on alati värsked, humoorikas ja sädelev, meenutades selle poolest paiguti meie Raudsepa ja Mälgu sõnastuslikku tulivärki, olles aga vaba viimaste kunstlikkusest ja liigest kuhjatusest.

Kogu näidendist hoopis harukordselt intiimse huumori meeoleolu, sügava inimarmastuse tunnetust, võltsimatu elurõõmu päikesepaistet. See soojendab, puhastab, õilistab — see romain-rollandlik eluküllasus ja idealistlik inimsus.

Töolisteatr mõõdnud hooajal

Töolisteatr 1936/37. a. hooaeg mõõdnud suure tõusu tähe all. Kunstiliselt teatri trupp esines küpsemalt ja väljakujunenumalt kui kunagi varem. Ka arvuliselt kuulus see suuremate hulka Eesti teatrites üldse. Etendusi anti ligi 70 rohkem kui eelmisel hooajal ja etenduste külastajate arv tõusis juba 95.520, s. t. ümargusest 24.000 rohkem kui eelmisel hooajal. Tulu saadi etendustest Kr. 48.379,12, s. t. ligi 12.000 krooni rohkem kui eelmisel hooajal ja kui ka eelarves oli ette nähtud. Rohkem laekunud tuludega võidi katta eelarve puudujääk umbes 5000 krooni ulatuses, samuti paratamatud ülekulutused hooaja kestel, eriti remontide alal, nii et hooaja tulud ja kulud hooaja lõpuks olid tasakaalus.

Üksikutest lavastustest oli hooajal nii kunstiliselt kui ka kassaliselt menukamaks Mäik-Särevi „Õitsev meri“, mille 42 etendust külastas 15.128 inimest ja mis andis tulu Kr. 8.702,86. Peale „Õitsva mere“ paremaiks kunstisarvutusiks osutusid Shakespeari „Othello“, E. Tammlääne „Valge lagendik“, M. Raua „Kirves ja kuu“, N. Pogodini „Aristokraadid“ ja Janno-Särevi „Metsmees“.

Kokku mängiti hooaja jooksul 20 näidendit, neist uusi 13, kuna vanu korraldi 7. Etendusi anti 274. Üksikute näidendite järgi kujunes publiku osavõtt ja kassatulud järgmiseks:

	Mitu korda Vaatlejaid			Tulu etendustest	
	mängitud	üldse	keskmiselt	üldse	keskmiselt
1. A. Mälk ja A. Särev. „Õitsev meri“. A. Särevi lavast.	42	15.128	360	Kr. 8.702,86	Kr. 207,21
2. R. Török ja T. Emöd. „Tütarlaps tänaval“. P. Põldroosi lavast. (eelm. hooaj.)	29	10.701	369	„ 4.476,90	„ 154,38
3. O. Luts ja A. Särev. „Tagahoovis“. A. Särevi lavast. (eelm. hooajast)	15	5.491	366	„ 2.219,27	„ 147,95
4. E. Vaigur. „Potilill ja karusammal“. A. Särevi lavast. (eelm. hooajast)	3	882	294	„ 445,18	„ 148,39
5. A. Korneitsuk. „Platon Kretset“. A. Särevi lav. (eelm. hooajast)	2	715	358	„ 278,09	„ 139,04
6. M. Triger. „Õnnelik abielu“. P. Põldroosi lavast.	20	6.556	328	„ 3.500,06	„ 175,—
7. E. Vaigur. „Kraavihallid“. A. Särevi lav. (eelm. h.)	25	9.333	373	„ 3.815,62	„ 152,62
8. A. Sepp. „Armastus ja maa“. A. Särevi lavast.	15	5.038	336	„ 2.496,11	„ 166,41
9. M. Raud. „Kirves ja kuu“. P. Põldroosi lavastus	19	6.130	323	„ 3.361,46	„ 176,92
10. T. Pakkala. „Parvepoisid“. P. Põldroosi lav. (eelm. h.)	7	2.356	336	„ 909,23	„ 129,89
11. W. Shakespeare. „Othello“. A. Särevi lavastus	13	4.488	345	„ 2.561,17	„ 197,01
12. H. Vuolijoki. „Põlev maa“. A. Särevi lavastus	12	4.187	349	„ 2.371,56	„ 197,63
13. O. Luts ja A. Särev. „Vaikne nurgake“. A. Särevi lavast. (eelm. hooaj.)	7	2.851	407	„ 1.181,57	„ 168,79
14. E. Tammlaan. „Valge lagendik“. A. Särevi lavastus	20	6.974	349	„ 3.986,96	„ 199,35
15. A. Adson. „Karu läheb mee löksu“. P. Põldroosi lavastus	12	4.661	388	„ 2.960,34	„ 246,70
16. A. Brigader. „Suur saak“. (Teatri õpperühma ettek.)	2	617	309	„ 241,86	„ 120,93
17. N. Pogodin. „Aristokraadid“. P. Põldroosi lavastus	14	4.913	351	„ 2.712,95	„ 193,78
18. R. Janno ja A. Särev. „Metsmees“. A. Särevi lav.	10	2.608	261	„ 1.311,86	„ 131,19
19. J. Kihulane. „Häida õnnega“. P. Põldroosi lavastus	6	1.653	276	„ 762,50	„ 127,08
20. A. Tamman ja A. Särev. „Vidriku parun“ (teatri õpperühma ettekandel)	1	238	238	„ 93,57	„ 93,57
Kokku	274	95.520	348	Kr. 48.389,12	Kr. 176,60

... aga jalanõud ostke
„Raudnahast“,

Estonia pst. 15.

R. Janno ja A. Särev. „METSMEES“. Stseen II vaatusest
 Lavastus: Andres Särev Lavapildid: Herbert Tamm

Lugusid näiteseinte tagant

Teetsov ja kalossid.

Seda juhtub harva, et Tööts ostab endale kalossid. Kui Töötsu kalossid on vanaks jäänud, siis unustab ta nad kuhugi restorani riiehoiu. Ja paari päeva pärast tuleb ta ja nõuab oma kalosse. Kuid neid unustatud kalosse on seal mitukümmend paari. Tööts valib siis paaristkümnest paarist ühe paari välja — et tema omad on käes! Need on küll ehk pisut uemad kui tema vanad, selle eest aga mõnikord jälle kaks-kolm numbrit suuremad, kuid ega sest ole midagi. Pecaasi, nad peavad jälle vett. Nii ta ise jutustas.

Kord Pärnus ostis ta endale siiski kalossid. Pani nad kohe jalga, kuid vanad, mis olid hoopis lagunud, laskis pakkida kalossi-karpi ja marssis nii einelauda liiku tegema. Astub leti äärde, paneb kalossikarbi letile. Tekib talle sõpru ja tuttavaid ümber. Küsivad, pärivad, lõõbivad. — Kalossid ostsid, noh müü maha, anname krooni. — Ühe krooniga saab siis keegi kalosse! Sõbrad panevad juure, kuni 5 kroonini. Kui raha on välja makstud, avatakse pidulikult karp ja seal hiritab vastu õige näotu kalossipaar.

Pärast Tööts ütleb nagu vabanduseks, et ega ma ei ütlenud, et nad uued on, ma mõtlesin, et tahad just vanu kalosse osta!

Tööts ja kohvik.

Kogu näitetrupp oli kohkunud ja ärevil, kui kuulis, et Tööts kogub endale ustavaid ja julgeid mehi. Milleks? Hispaaniasse sõtta või? Aga ei! Mis te nüüd! Kohvikusse minekuks.

Üles anda võisid end ainult sellised mehed, kes veel kunagi polnud oma jalga kohviku uksest sisse tõstnud. Noh, selliseid saksu Töölisteatris leidis.

Va moemees Ruts Bauman oli kohe nõus. Siis too tõsine härra, mis ta nimi nüüd ongi? Noh, — Särev! Tema kah nõus. Ajalehe- ja fotomeestele teatati ka juba, et sel ja sel kuupäeval umbes. Nii kindel oli tahtmine ja tahtmine on taevariik. Kuid taevast on kõrgel ja öeldakse, et ta on ainult paljas õhk. Ja õhku rippuma jäigi see kaunis kavatsus.

Jäagem lootma, et toimub käesoleval hooajal too sangarlik retk — kohvikusse.

Tagahoovi Tunjka.

Hollywoodis oli nii, et otsiti mitu kuud meest, kes sarnaneks Aleksander II-le. Viimaks leiti kuskilt allilmast pooleldi närudes ja kaltsudes mees, kes sarnanes Alek-

sandrilte kui tilk vett teisele. Mehele anti raha, kästi korralikult riietuda ja järgmisel hommikul tulla ateljeesse filmimiseks. Mees sõi, riietus ja ajas habeme maha... — kuid aeti otseteed minema, sai sõimata peale kauba. Habemeta polnud ta Aleksander II.

Umbes nii sündis kevadel koer-näitleja Tunjaka. Mitukümmend etendust kõik korras, kuid ühe etenduse eel inspitsient märkab, et polegi see koer. Koer küll seesama, kuid puha paljaks põetud. Aga teha polnud midagi. Lasti seekord osa ära mängida. Pärast etendust teatati Tunjka perenaisele, et nii nagu teenelist näitlejat Teetsovit peetakvat ta enda jutu järgi teatris ainult ta paksuse tõttu, samuti Tunjkat peetakse ta välimuse pärast. Anne ei mängi nüüd mingit rolli. Fassaadi on vaja — nagu kõikjal.

Teetsov Pirital.

See oli tänavu südasuvel, kui Teetsov sõitis kolleegidega koos Piritale. Kolleegid riietuvad supelpükstesse — kuid Töots mitte. Tal on päikesest vastu niisugune hirmus viha, sest ta on saanud kogemata päikesest rängalt kannatada. Kogu peanahk oli maha tulnud. Kõrvadelt tõmbab ta veel praegugi nahalatakaid. Tema istub vilusse.

Istuvad siis kõik. Töots vilus, teised jälle päikese käes, naudivad suvemõnuseid. Möödub tund. Töotsul vesi jookseb ojana. Ja anub: „Sõbrad, lähme ometi trahterisse, seal saaks kord kuue maha võtta.“ — Suvel kõrtsi, kas Töots hull on! Võta aga kuub maha, siis pole nii palav.

Möödub teine tund, Töots kadunud!

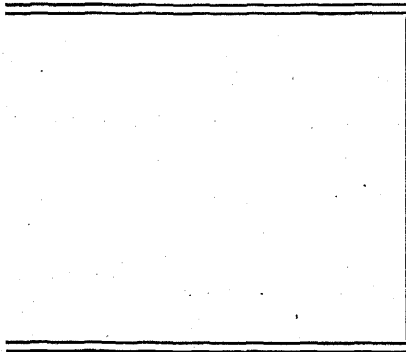
Kui kolleegid õhtul koju minnes läksid suverestorani lõunat sööma, leidsid nad Töotsu eest, särgiväel, kuid jumalikus tujus.

Teetsov ja kino.

See oli kaunis ammu, kui Teetsov käis viimati kinos. Aastatega ei oskagi seda arvata. Noh, sel ajal, kui Fatty oli filmikuulsus ja Harry Piel tegi oma esimesi filmikatseid. Vahepeal on film teinud hiigla edusamme. Muutunud heli, kõne- ja isegi värviliseks filmiks ja täna-homme kuuldavasti veel plastiliseks. Kuid Töots ei ole julenud enam kinno minna, sest ta ei taha oma head filmimuljet rikkuda.

PERENAISED!

Tarvitades majapidamises

on Teie töö poole kergem.

L O D I X

kingakreemi

S I D O L

metallipuhastusvahendit

S I G E L L A

poonimisvaha

S I R A X

küürimispulbrit

S O P A L

plekkide eemaldamise vedelikku

S O L I I D

küünlaid

Valmistaja: A/S. SIDOL COMPANY, TALLINN

R. Janno ja A. Särev. „METSMEES”. Stseen I vaatusest

— Ega tänapäeval ei suudaks ükski Garbo ega Forst säärast asja, et tuletõrjevooliku veejõu jõul tõuseb pilvelõhkuja kolmandale korrale, nagu seda Fatty tegi. — Ja Harry Pielist räägib Sass suurima aukartusega.

— Kus oli ikka mehel jõudu, kui mitukümmend meest korraga kallale tuli, pek-sis kõik surnumullaks, nagu Stepulov kohe. Aga kui üheainsaga jäi rassima, siis sai ise obaduse! Nii vägevad artistid olid tol ajal. Aparaat surises nii mõnusasti ja filmi ettekande ajal üks pisike uni ära teha, see nagu kuulus kohe asja juure. Aga nüüd olevat sellised heli- ja kõnefilmid, kuidas sa magad, kui paugud käivad. —

Kuid just hooaja lõpul sigines kinno „Lumpaci-vagabundus”, mida omal ajal „Vanemuine” mängis Teetsoviga peaosas. Ja Sass luges närviliselt lehest, et veel kaks viimast päeva, siis veel viimast — ja äkki Sass oli kadunud kolleegide hulgast paariks tunniks.

Ja ta tuli tagasi, nägu näerul, tuju hea. Tema käinud kinos. Mitte minutitki pole maganud, nii huvitav film olnud. Ja imestas: — Oh sa heldene aeg, kus kino-asjandus on ikka edusamme teinud. Teinekordki lõhen veel vaatama. —

Töötis ärimehena.

Ühel hommikul tuleb Töötis teatrisse. Heas tujus, muheledes. Kohe näha, et midagi on haudumas ta suures peas. Varsti võtab büroos telefoni ja helistab. „Kas seal äri-

Hilda Jürgens

RAEKOJAPLATS 11, TELEF. 464-41

SUURES VALIKUS

moeuudiseid

Rikkalik valik villast lõnga.

mees N. N. Kas sama, kes hiljuti ostis Kopli kraana? Seesama. — Vaat temal, Töötul on ka müüa rauda ja vaske. Palju kilo maksab?

Saanud vastuse Töötis siis tingib ja kaupleb, paneb juba telefoni käest, lubab otsida teise, kes maksab rohkem. Pool senti kilolt vahe. — Ega ma rumal pole, Čitikov ja Čipakov annavad kindlasti rohkem.

Noh, saabki lõppeks selle pool senti juure ja kaubad on koos. Mõne minuti pärast sõidab teatri ette suur veoauto ühes töölistega. Otsitakse Töötstu. Töötis on aga loo juba unustanud. — Mis rauda, mis mehed? — Ah soo, need. Talgu teatri aeda. —

Auto juhitakse aeda, kuid minuti jooksul on aiast kadunud nii auto kui töölised, ja Töötstu ja ärimehe vahel käib kõva sõnelus.

Töötis vabandab end, et ega's tema teadnud, et ainult en gros ostate. — Ma mõtlesin, et tükiviisi. Kopli kraana ostsite ka tükiviisi! —

Kogu lugu seisis selles, et Töölisterater, ehitades möödunud aastal uued näitlejate garderoobid, jättis kõik vana plekk- ja raud-kribu-kraabu aeda muu ehitusprahi sekka, mis nüüd kevadel oli vaja ära vedada. Ja need paar kribu-kraabu asja tahtis Töötis nüüd ära müüa. Kuid ei vedanud.

Tunjka, Maivel ja Tagahoov.

Öeldakse, et kui abielupaar on kaua aastaid koos elanud, siis abikaasad muutuvad näojoontelt sarnaseiks, ja murtakse pead, et millest see.

Kuid umbes sama lugu on meil siin Töölisteratris. Nimelt Luts-Särevi „Tagahoovis“ on nii palju kordi mängitud, et partnerid muutuvad sarnaseiks. Nimelt too maalermeister Trei, keda mängib nüüd juba 75-dat korda Paul Maivel, on muutunud nii grimmiti kui näolt oma partneri — koera Tunjka sarnaseks. Kui nad kahekesi kõrvuti sealt „Villa Hortensia“ luugist alla publikule vahivad, siis olevat nii — nagu publik räägib — et mitte ei saa esimesel momendil vahet teha, kumb on Maivel, kumb Tunjka. Vuntsid, parukas ja grimm, kõik nii ühtmoodi mõlemal. Alles pikapeale läheb korda neid eraldada, nimelt siis, kui Tunjka hakkab haukuma.

— „Kui saalist vaadates parempoolne olevus haugub, siis on see Tunjka ja vasakpoolne on Maivel. Aga kui vasakpoolne kogu haugub, siis on see Tunjka ja parempoolset tuleb pidada Paul Maiveliks.“ —

Nii räägitakse publikus.

Õmmelge
elektriga

SINGER

SINGER MOOTOR

VOOLUKULU AINULT 1¼ SENTI TÖÖTUNNIS

SINGER ÕMBLUSLAMP

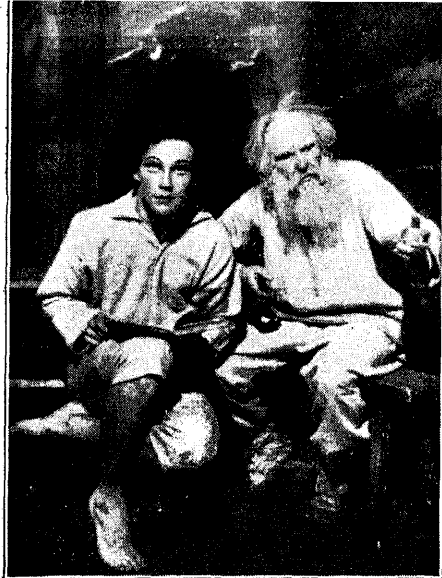
VALGUSTAB ÕIGELT TÖÖD JA KAITSEB SILMI

MAKSUTA ÕEETATAKSE

OSTJALE RYA-TÖÖD, NÕELUMIST MASINAL
JA TIKANDUST

MASINATE HINNAD

ALATES KR. 110.—

„METSMEES”. — Stseen proloogist
Peedra T. Koppel) ja Bakla Atja (J. Romot)

„METSMEES”. — Jüri Rander (A. Särev)

Sabast ja sarvist

P. Pinna ja tiidid.

Hiljuti saabus kõigile Eesti teatritele Näitlejate Liidu ringkiri, milles muu seas pajaatatakse järgmist:

„Kuna teatritegelased kunstnike kutseõiguse seaduse alusel liigi 100%-ni on registreeritud, palume alates järgnevast hooajast teatritegelaste nimetusena võtta tarvitamiseks nimetused, nagu neile KKS alusel registreerimisel Haridusministeeriumi poolt on antud.

Kuna nimetatud seadus on mõeldud kunstialal tegutsevate isikute kutsenimetuse kaitseks, on endast mõistetav, et teatrite juhatused ülaltähendatud seadust ja teatritegelase huvisid ei ignoreeriks.”

Kirjale on alla kirjutanud: Paul Pinna, teeneline näitekunstnik. Liidu esimees.

Et nüüdsest peale ka teatrikunsti alal enam mingit rolli ei mängi talent, loomevõime, too jumalik säde, millela ükski tiitel kellestki vanasti ei teinud näitlejat —

TEATER JA KINO

Võrratult huvitav nurk ilmub

KUUKIRJAS „OMA KODU“

Maksab Kr. 3.50 aastas ja pakub kolm korda enam kui kõik teised ajakirjad kokku

nüüd asendab kõike seda kahtlast kraami tiitel: oled kord registreeritud näitekunstnikuks, siis ei tohi keegi ütelda, et sa ei ole näitleja. Ei ole tiitlit, ei ole ka näitleja — ja talenti ei tohi sul siis ka olla. Sest tiitlid on ju mõeldud „kunstilal tegutsevate isikute kaitseks“. Lepime sellega ja loodame, et tõepoolest „teatrite juhatused... teatritegelaste huvisid ei ignoreeriks“ ning ei unustaks kunagi ligi lisamast Haridusministeeriumi poolt antud tiitleid.

Kuid lubatagu ometi küsida — missuguse „kunstnike kutseõiguse seaduse“ paragrahvi alusel ja mis kuupäeval Paul Pinna on Haridusministeeriumi poolt registreeritud „teeneliseks näitekunstnikuks“, nagu ta alla kirjutab kõnesolevale teatritegelaste huvisid ja tiitleid nii kiiduväärselt kaitsvale ametlikule kirjale? Oleks päris huvitav teada, sest kahjuks mainitud seaduses pole küll kusagilt leida säärast kõrget ametinimetust. Kui „Estonia“ teater on Paul Pinna nimetanud „teeneliseks näitlejaks“, siis sel asjaolul vaevalt on küll mingit mõju „Kunstnike Kutseõiguse Seaduse“ paragrahvidele ja tiiteleile. Härra P. Pinnat on õigusega nimetanud andekaks näitlejaks, geniaalseks näitlejaks, suureks meistriks jne. Kindlasti teatritegelaste huvid ja ametlikud tiitlid oleksid veelgi tõhusamini kaitsitud, kui Paul Pinna edaspidi Näitlejate Liidu esimehena ametlikele kirjadele kirjutaks alla näiteks nii: geniaalselt suurmeisterlik teeneline näitekunstnik jne.

VALMISRIIETEARI

J. EIDELMANN

Tallinnas, S. Karja tän. 3.

Telefon 446-88.

*

Soovitab lugupeetud ostjaskonnale suures ja heas valikus viimase moe järgi valmistatud naiste- ja meeste üllirideid, üllikonna-, palitu- ja mantlirideid, karusnahku ja karusnahkmantleid.

Hinnad mõõdukad.

Tellimiste töitmine korralik ja kiire.

*

E. GUNTHER

TALLINN, TARTU, VILJANDI.

PÄRNU.

KÕIGILE TUNTUD KUI
SOODSAIM OSTUKOHT.

TM **REKLAAMBROŠÜÜRE**

Teatrisõbrad, nõudke
HINNATA. Uudisnäidendeid
ilmunud suures valikus.
Tavet Mutsu
*TALLINN, VENE T. O, TEL. 445-94

„METSMEES”. — Prof. Rasmus (H. Maldre)

„METSMEES”. — Vorstivabrikant Preisbärk (A. Bebane) ja adv. Suik (A. Teetsov)

„Misanstseenide asetus“ ja — pudeli asetus.

„Metsapiltide misanstseenide asetus oli tehtud väga lihtsaks, tegelaste lavale tulekud ja lavalt minekud ainult teksti mahaütlemiseks muutuvad vaatlejale lõpuks igavaks, ka võinuks ära jääda publikule naeruvõimaluste pakkumiseks pudeli asetatamine pöösasse, karpida tulnuks vana Jaagu pikki seletusi teises vaatuses jne.” Nii arvustab E. Tammlaane „Valge lagendiku” lavastust üks tõusev täht E. Reining — „Loomingus”. Sellest näeme päevaselgelt, et muidu poleks näidendil viga, ainult „misanstseenide” ja pudeli asetus oli kehv... Salapärane asi see „misanstseen”, eks ole?

EESTI OMAVALITSUSTE JA
ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE
KINDLUSTUS A/S.

«OMA»

KINNISVARAD TARTUS JA VILJANDIS

TULE-, ELU-, JA TEISED TÄHTSAMAD KINDLUSTUSED

SELTSI JUHATUS: TARTUS, TÄNAV 41, TELEFON 3-44

TALLINNA OSAKOND:
TALLINN, V. KARJA 3, TELEFON 437-59

VÄSITAVA PÄEVATÖÖ JÄRELE

pakub PÄEVALEHT jälle uut ja huvitavat.

HOOLSASTI

lehekülj lehekülje järele
loetakse
Päevaleht läbi – ka
kuulutused,
sest sealt leidub kõigile
mõndagi.

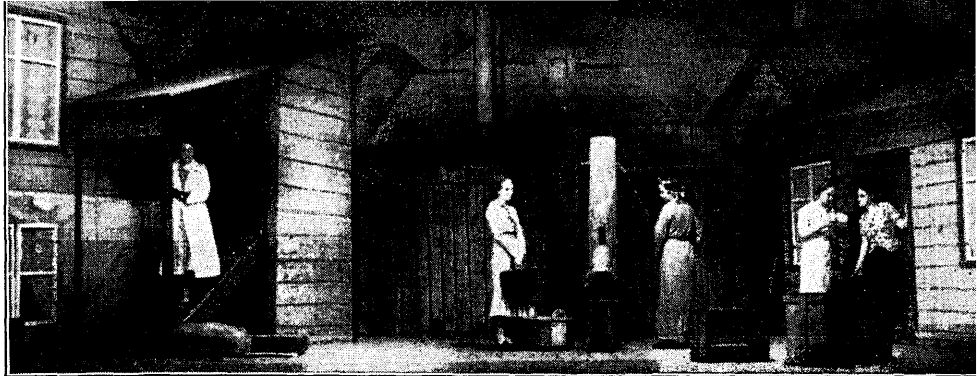
ÄRIMEHED, TÖÖSTURID!

Et saavutada äris

edu

KUULUTAGE

PÄEVALEHES

J. Kihulane. „HÄDA ÕNNEGA“. Stseen I vaatusest
 Lavastus: Priit Põldroos Lavapildid: Herbert Tamm

Mida pakub eelolev hooaeg?

Remont.

Töölisteater avas ametlikult hooaja 21. augustil Jakobson-Särevi „Metsalise rajaga“ üsna põhjalikult uuendatud ruumes. Kui eelmisel aastal teater ehitas uued näitlejate garderoobid ja seega näitlejatele muretses korralikud töötamisvõimalused, siis käesoleval aastal püüti võimalust mööda teatrikülastajate mugavuste eest hoolitseda. Suuremad uuendused sündisid teatrisaalis, kus põrand ehitati ümber kallakuliseks, nii et nüüd ka tagumistest ridadest etenduse jälgimine on muutunud paremaks. Ümber ehitati veel lavaavaus, muretseti uus eesriie, ehitati saali ja teatri sissekäigu juure uued nägusad uksed. Ümberehituste tõttu muutus lava tunduvalt kõrgemaks, mis annab suuremaid võimalusi lavaliste efektide kasutamiseks.

KULUDE KOKKUHOID
 ON TEIL KINDLUSTA-
 TUD KUI KANNATE

„PÕHJALA“

KALOSSE JA BOTIKUID

EELKÕIGE

LÕEB IGAÜKS

UUS EESTI

PÄEVAUUDISEID,

MIS KIIRELT, TÄP-
SELT JA ASJALI-
KULT TOOVAD
SÕNAS JA PILDIS
IGA PÄEV ROH-
KESTI TÄRVIK-
KE JA HUVITA-
VAID TEATEID

KOGU MAAILMAST

„HÄDA ÖNNEGA“. Stseen II vaatusest: Mari Sini (A. Tamm) ja kojamees (R. Bauman)

Repertuaar.

Pärast „Metsalise rada“ ja „Head elu“ tuleb välja Maria Jotuni „Mehe küljelu“ A. Särevi lavastusel. See on üks paremaid Soome karakter-komöödioid, mille elulised, koomiliselt mahlakad ja teravasti iseloomustatud inimkujud on väärt seisma kõrvuti Aleksis Kivi meisterkujudega. Jotuni paljastab oma naljamängus halastamatult Soome „kultuurilise maarahva materialismi, aineliste hüvede ülekaalu abi-elu asjades ja üldse igasugustes inimlikkudes vahekordades. „Mehe küljeluuga“ kõrvuti käivad proovid Brecht ja Weill'i kerjuskomöödia „Kolme-krossi-oooper“ ettevalmistuseks, mille lavastab P. Põldroos. Edasi tuleb enne jõulu mängu O. Lutsu „Tootsi pulm“ A. Särevi dramatiseringus ja lavastusel, tšehhi kirjaniku V. Verner'i „Inimesed jäätükil“ ja R. Blaumani rahvatükk „Sillamatsi rätsepad“. Pärastjoulune repertuaar ei ole veel lõplikult kindel, kuna algupärandite suhtes käivad läbirääkimised mitme tuntud näitekirjanikuga. Tõlketeostest mängitakse: N. Gogoli „Kosjad“, hispaanlaste Fernandesi ja Munoz'i operetiparoodia „Caramba“ ja Labiche'i jant „Itaalia õlgkübar“. Mängu tuleb ka J. Kunderi „Kroonu onu“.

Etendused ja eelarve.

Käesoleval hooajal kavatsetakse anda vähemalt 310 etendust, seega järjekindlalt 8 etendust nädalas. Tulu loodetakse etendustest saada Kr. 52.700.—. Sellest

TEATRISÕBRAD!

Külastage etenduste vaheaegadel ja lõpul teatri
einelauda.

Igal õhtul muusika. Mängib **vene keelpillide**
kvartett.

Teenimine kiire ja korralik.

hoolimata ei suudetud eelarvest ära hoida umbes 9.000-kroonist puudujääki, kuna palkade summa tunduvalt tõusis palkade tõstmise ja uute jõudude juure palkamise tõttu. Palkadeks on eelarves ette nähtud Kr. 47.980.— ja kulused hooaja jooksul on Kr. 89.450.—.

Uued jõud.

Käesoleval hooajal Töölisteatri trupp suurenes mitme tubli ja nimeka jõu võrra. Lepingud on sõlmitud Aleksander Mägiga „Draamateatrist“, Lisl Lindauga „Estoniast“, Hilda Sooperiga „Endlast“ ja Helle Raaga „Ugalast“, kuna ka O. Jürisson võeti lepingu alusel alaliseks truppi liikmeks. Töölisteatri trupp on praegu suurem kui ühegi teise teatri oma ja võimaldab raskusteta kahe nädendi ettevalmistust ühecegselt.

A black and white advertisement for a clothing store. In the center, a woman with short, curly hair is wearing a thick, textured fur coat and is looking towards the camera. She is standing on a checkered floor. To her left and right are two theatrical masks. The mask on the left is a pale, stylized face with a neutral expression, and the mask on the right is a more expressive, smiling face with a wide mouth. Below the woman, the text 'A/S. KILGASE' is written in large, bold, sans-serif letters, flanked by two circular symbols containing the letters 'A/S'. Below this, the words 'MOODSAD RIIDED' are written in a smaller, bold, sans-serif font. The background behind the woman and masks is dark and textured.

ERA

A/S. "TEKLA"

RIIDEKAUPLUSED:
TALLINN, S. KARJA 15 ♦ PÄRNU 6
HAAPSALU, KURESAARE, MUST-
VEE. NARVA, PETSERI, PÄRNU, RAK-
VERE, VALGA, VIJANDI, VÖRU.

„HÄDA ÕNNEGA”. — Leo Kadak
(E. Toona)

„HÄDA ÕNNEGA”. — Eevi
(M. Varango)

SUURIM JA TÄIUSLIKUM

RIIDEKAUBAMAJA

KÕIGE ODAVAMAD
PÄEVAHINNAD
MÜÜK KA ORDERITE
JÄRELE

„LAIU”

TALLINN, VALLI 4 TEL. 450-23

ÄRGE UNUSTAGE OMA
VARA JA ELU
KINDLUSTAMAST

„EEKS-MAJA'S“

HARJU 45, TALLINN
KODUKESKJAAM
478-08

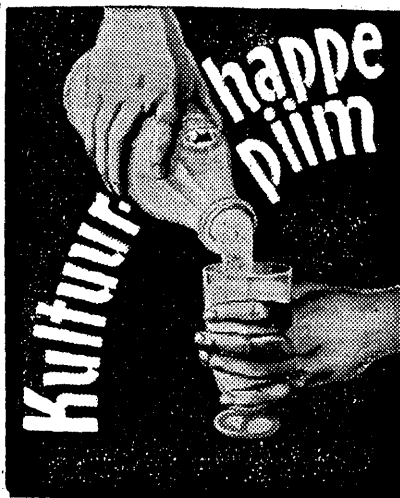
Lugupeetud

tarvitajad,

nõudke igalt poolt

P. K. „VÕIEKSPORT“
KESKMEIEREI

kõrgeväärtuslist piima ja piimasaadusi,
mis on üldist tunnustust leidnud.

P. K. „VÕIEKSPORT“ KESKMEIEREI

TALLINN, C. R. JAKOBSONI TAN. 14.

TELEFONID 305-18 ja 308-64

„HÄDA ÖNNEGA”. — Majaperemees
(O. Põlla)

Aleksander Mägi

KÜLASTAGE

PEETER PÕDERI

VALMISRIIETEÄRI

KULLASEPA TÄN. 16

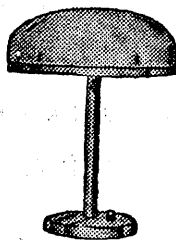
ALATI RIKKALIKUS VALIKUS

NAISTE

JA

MEESTE

VALMISRIIDEID.

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,

KODUKESKAAM 428-15

Elektriarmatuurid

elu-, söögi-, magamistubadesse, kabinettidesse. Elektrikeedunõud-, pliivid-, ahjud. Igasugused installatsioon-materjalid, mootorid, hõõglambid, vaskplekk, takistustraadid.

Bakeliidi pressimine.

Omad töökojad.

O/ü.

TILGA&Ko

Tallinn, Harju 23,
Telefon 467-98.

Nõuanded. Kalkulatsioonid.

N a h k a,

talla-, pastla-, pinsooli-, saapa pealis- ja voodrinahad.

Nahakaupu,

hobuseriistad, riimad, tööpõlled, kindad jne.

Jalanõusid,

nahast: a.-s. „Globus’e“ tehasest, kummist: o.-ü. „Põhjala“, „Quadrat“, „Nokia“ kalosse ja botikuid.

Kingsepa-

ja sadulsepa-tarbeid, saapatikud, lõngad jne.

Jalgratta

sise- ja väliskummid o.-ü. „Põhjala“, „Quadrat“, „Nokia“ jne. tehastest.

Müük suurel ja väikesel arvul

Jällemüüjatele vabrikuhindadega

N. Bōstrov

Veneturg 1, telefon 313-13

Hugo Maldre

Helle Raa Tooni Madissoona
„METSALISE RAJAS“

Valmisriieteäri

G. Salurand Sahkenberg

Tallinn, Pärnu mnt. 41
Kino „Kungla“ kõrval.

Suur valik
meeste ja naiste
üliriideid
ja
ülrikondi.

Tellimiste vastuvõtmine.

Roman Saad'i jalanõudeäri

Maakri 4, Tallinnas
Telefon 302-66

KÕIKI HOOAJA KODU-
JA VÄLISMAA RIIDE-
KAUPU SUURES
VALIKUS

SOOVITAB

H. GUTKIN

INGLIS MAGASIN

TALLINN, VIRU 4
POSTKAST 272 - TEL. 634-44

TALLINNA LINNAPANK

SUUR JA VÄIKE KARJA 7/2
OMA TELEF. KESKJAAMA
NR. 426-75

TOIMETAB KÕIKI PANGA-
OPERATSIOONE SISE- JA
VÄLISMAAL

ELEGANTSSED JALANÕUD

Tallinn, Harju 26. Telefon 436-26

Enn Parve

Hilda Sooper

Ka kõige

moodsam kleit

ilma sinna juure sobi-
vate kingadeta ei
ole ilus

Moodsaid kingi

igaks otstarbeks ostate muidugi

jalanõude kauplustest

„Uranus“

Viru 10

Hooajaks

daamidele ja härradele

UUSIMAS MUSTREIS

riidekaupu

soovitab

Julius Rosing

S. Karja 11. Tel. 445-84

*Tööstuse kauplus Uue tänava alul
Vana Viru 5. Tel. 447-94*

TÖÖRIISTU,
EHITUSTARBEID,
TERAS - RAUAKAUPU

pakub

soodsate
hindadega

Joh. Krahe

TALLINN,
NARVA MNT. 4
KÖNETRAAT 308-93

**MAJAMANIKE
KREDIITPANK**

Tallinn, Pärnu mnt. 6, kõnetr. 426-69

**Toimetab kõiki
pangaoperatsioone.**

Lisl Lindau

Oskar Põlla

A. PESUR'I

VALMISRIIETE- JA
RÄTSEPAÄRI

Kullasepa tän. 7
telefon 445-38

Rahuldab kõige nõudlikuma
tellija ja ostja

Tellimisi täidetakse
kiirelt ja korralikult

ISIKLIKUL JUHATUSEL

Austusega A. PESUR

Elmar Torv'i

metsamaterjalide müügiladu

Tallinnas, Laulupeo 26.
Telefon 304-10

Müüb ja hõõveldab igasugust
metsamaterjali

Ketramise- ja kudumisevabrik **A.-S. „EESTISIID“** seadistud 1932. aastal.

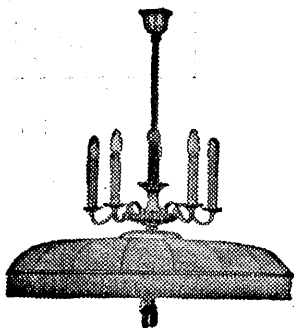
VALMISTAB KÕIKSUGUSEID RIIDEID JA LÕNGU.

V A B R I K U L A O D :

Tallinn, Viru tän. 5, telefon 447-87
Tallinn, Viru tän. 14, telefon 443-97
Tallinn, Laadaplats 70
Tartu, Poe tän. 2, telefon 10-17
Narva, Peetri plats 1

Viljandi, Tartu tän. 1, telefon 30
Petersi, Turuplats 17, telefon 1-19
Tõrva, Tartu tän. 2
Nõmme, Pärnu 90-92
Rakvere, Tallinna tänav 25

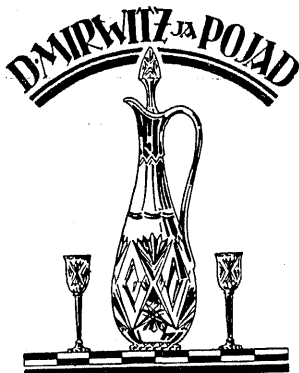
Eritehnikumiste vastuvõtmine. Restide müük.

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,
KODUKESKJAAM 428-15

KLAAS-PORTSELAN

JA MUUD

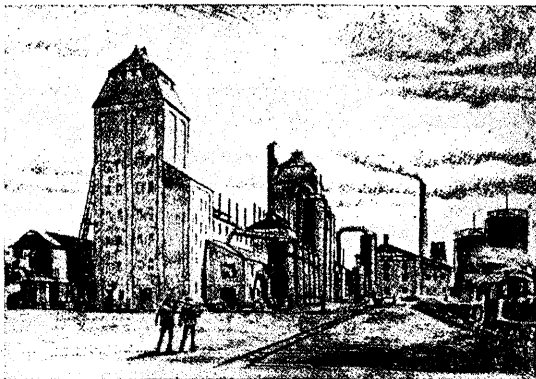
MAJATARBED.

TALLINNAS, V. KARJA 7, ESTONIA
PST. 13 JA S. TARTU MNT. 13.

RESERVEERITUD

A-S. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

endine
RIIGI PÕLEVKIVITÖÖSTUS

JUHATUS JA MUUGIBUROO:

TALLINN, VALLI 4-3.

TELEGR. AADR.: PEAPÕLEVKIVI

Telefonid: Juhatus 450-62

üldine 450-85

arveosak. 474-76

|||||
ÕLIVABRIKUD KOHTLA-JÄRVEL
1936
|||||

Põlevkivi; toorõli; kütteõli; bensiin; mootorpetrooleum; mootornafta; diiselnafata; rasked õlid; Bituumen (Estobitumen); asfalt-emulsioon; maanteeõli; immutusaine „Fenolaat“; „Estokarbolineum“; immutusõlid; viljapuu-karbolineum; putukamürk „Puttox“; katuselakk (katusetõrv); rualakk (asfalt-lakk) ja asfaltmastiks.

**TOIMETAB KÕIKI
PANGA
OPERATSIOONE**

**OSTAB JA MÜÜB
VÄLISRAHA JA IGA-
SUGUSEID KINDLA-
PROTSENDILISI
VÄÄRTPABEREID**

Ü.K. Eesti Rahvapank

**TALLINN, S. KARJA Nr. 19
TELEFON 425-55**

